

Ηχοι ζωντανοί

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΒΩΛΟΥ

Πέρναι τέτοιο καιρό όλοι οι κρατικοί θεσμοί κλασικής μουσικής έμπαιναν σε μια περιπέτεια διαδοχής στην καλλιτεχνική διεύθυνση. Υστερα από βασιανιστικά παρατεταμένη περίοδο αναμονής, σε ΚΟΑ και ΕΛΣ το ΥΠΠΟΤ έκανε –επιτέλους!– απρόσμενα υγιείς υπερβάσεις που έθεσαν επικεφαλής νέους, ακμαίους μουσικούς, προσπερνώντας τις ενδιάμεσες γενιές των 50άρηδων και 40άρηδων υποψηφίων. Αντίθετα στην ΚΟΘ, υγιές σύνολο που είχε σημειώσει μέγιστη πρόοδο υπό την επιτυχημένη καθοδήγηση του Μύρωνα Μιχαηλίδη, τέθηκε επικεφαλής ο μόνιμος αρχιμουσικός της Καμεράτας, Αλέξανδρος Μυράτ, αντιπρόσωπος της γενιάς των 60άρηδων. Προσκαλεσμένοι του Φεστιβάλ Αθηνών, ΚΟΘ και Μυράτ έκαναν με σύμπραξη του πιανίστα Κυπριανού Κατσαρή την πρώτη τους κοινή αθηναϊκή εμφάνιση στο Ηρώδειο με συναυλία αφιερωμένη στη φετινή επέτειο των 200 χρόνων από τη γέννηση του Λιστ (12/6/2011). Η βραδιά ξεκίνησε με τη μεταγραφή για πιάνο και ορχήστρα της «Φαντασίας του οδοιπόρου» του Σούμπερτ και το «Κοντσέρτο για πιάνο αρ. 1» του Ούγγρου συνθέτη. Στις εκτελέσεις δέσποσε αδιαπραγμάτευτα η παρουσία του ακατάβλητου Γαλλοκύπριου πιανίστα, ο οποίος διανύει το παρατεταμένο μεσορράνιο της λαμπρής σταδιοδρομίας του. Η ερμηνευτική του προσέγγιση έφερε το στίγμα της χρυσής ωριμότητας. Αβίαστο παίξιμο, ακρίβεια και καθαρότητα ήχου, εύρος εκφραστικής παλέτας, σοφή οικονομία κορυφώσεων δυναμικής, σωστή αίσθηση των αισθητικών στόχων της μουσικής, αριστοτεχνικοί πιανισμοί, αντίληψη της ουσίας των δια-

Φεστιβάλ Αθηνών: ο Κυπριανός Κατσαρής παίζει το «Κοντσέρτο για πιάνο αρ. 1» του Λιστ συνοδευόμενος από την ΚΟΘ υπό τον Αλέξανδρο Μυράτ (φωτογρ.: Μπίλιος)

ρικού εαυτού του. Ετεροχρονισμένη, απλουστευτική εκδήλωση της εθνικοσχολικής λογικής, η λύση αυτή είναι η δημοφιλέστερη και έχει δώσει ουσία ολίγα έργα σε Ελλάδα και αλλού. Τέτοιου τύπου ήταν το «Κοντσέρτο για ούτι και ορχήστρα αρ. 1» του διάσημου Παλαστίνιου συνθέτη και (λα)ουτίστα Σιμόν Σαχίν, που ερμήνευσε ο ίδιος το έργο του. «Ανατολίτικη», μελωδικά κορεσμένη ορχηστρική συνοδεία, αποτελούμενη κυρίως από έγχορδα σε ομοφωνία πλαισίωσε εκτεταμένες παραγράφους πυκνού σολιστικού παιξίματος, στις οποίες το ούτι άνοιγε διάλογο με το σύνολο ή επιδιδόταν σε περίτεχνους μονολόγους που περιλάμβαναν στεγανούς θύλακες αυθεντικού παραδοσιακού ήχου. Στα ελληνικά αυτά ο ευδιάθετος, τραγουδιστικός τόνος της γραφής θύμιζε έντονα ελληνικό τραγούδι της δεκαετίας του '50. Τελείως διαφορετική ήταν η σύνθεση

«Μελίτα Γκαμπές, Κοντσέρτο-σουίτα για λύρα, παραδοσιακά όργανα και φωνή» του Δημήτρη Μαργαζόπουλου. Εδώ αντί για φιλοξενία είχαμε δυστοπική σινιπάραξη ή και σχέση απόθνησης

μεταξύ ορχήστρας και σολιστικού οργάνου. Δυο κόσμοι ασύμβατοι σε ασύμπτωτους μονολόγους, λύρα και ορχήστρα μόλις που συναντιούνταν εφαπτομενικά στην εκφορά κυτταρικών θεμάτων, για να αποκλίνουν αμέσως προς αντίθετες κατευθύνσεις. Φιλτραριζόμενος από αυθόρμητα ανακλαστικά, ο ήχος της λύρας άλλοτε προσλαμβάνονταν ως ανταπόδεικτα ελληνικός, άλλοτε έμοιαζε να προέρχεται από ασιατικό έγχορδο. Ενίοτε, το όλο αποτέλεσμα θύμιζε μακρόθεν Μεσιάν, ωστόσο συνολικά απέμεινε μετέωρο, δίχως σαφές κέντρο. Στην ερμηνεία κυριάρχησε το θαυμάσιο, ασφαλές μελωδικό παίξιμο του ταλαντούχου και πολυτάλαντου λυράρη Βασίλη Αγραζώστα, ο οποίος έπαιξε επίσης σουραμί και τραγούδησε. Αμφότερα τα έργα διηύχθη με ακρίβεια και εγρήγορση ο Βλαδίμηρος Συμεωνίδης. ✘

Η ΚΟΘ υπό νέα διεύθυνση

λόγων σολιστικού οργάνου-ορχήστρας όρισαν απολαυστικές, εκφραστικά μεστές αναγνώσεις, απαλλαγμένες από μεγαλοστομίες και φλυαρίες συνήθεις στο ρομαντικό ρεπερτόριο. Η βραδιά ολοκληρώθηκε με τη χιλιοπαιγμένη «Συμφωνία αρ. 2» του Μπραμς. Αφήνοντας μάλλον αβοήθητα τα ενίοτε αδύναμα πνευστά της ΚΟΘ, ο Μυράτ βασίστηκε πρωτίστως στα έγχορδα, διαπλάθοντας μια εκτέλεση στην οποία κυριάρχησαν η έμφαση στην κομπόση των διατυπώσεων και η ανάδειξη των επιμέρους στοιχείων.

Όταν η Ανατολή (σχεδόν) συναντά τη Δύση

Με μια ασυνήθιστη συναυλία στην αίθουσα «Χρήστος Λαμπράκης» ολοκληρώθηκε ο καλλιτεχνικός προγραμματισμός του Μεγάρου

Μουσικής Αθηνών για το 2010-11. Ήταν η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ υπό τον ικανότατο Βλαδίμηρο Συμεωνίδη, η οποία παρουσίασε κοντσέρτα για παραδοσιακά όργανα και συμφωνική ορχήστρα (4/6/2011). Απόπειρες συνδυασμού των δύο, υπαγορευμένες είτε από ιδεολογικά ερεθίσματα είτε από καθαρά μουσική περιέργεια, έχουν κάνει Έλληνες και ξένοι δημιουργοί με κυμαινόμενη επιτυχία, ειδικά στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα.

Στο πρόβλημα της συνάντησης των δύο εξελικτικά ασύμβατων μουσικών κόσμων υπάρχουν κυρίως συμβιβαστικές λύσεις, με επικρατέστερη την προφανή, στην οποία το παραδοσιακό όργανο φιλοξενείται στο ηχητικό περιβάλλον της δυτικής συμφωνικής ορχήστρας αναπαράγοντας μια γλωσσικά «εξημερωμένη» εκδοχή/καθρέφτισμα του πραγματικού, ιστο-